

ROMÂNIA

1918-2018 | SĂRBĂTORIM ÎMPREUNĂ

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 4

STOLNOTENISKI TURNIR

STR. / PAG. 8

PRIPAJANJE ŠKOLA...

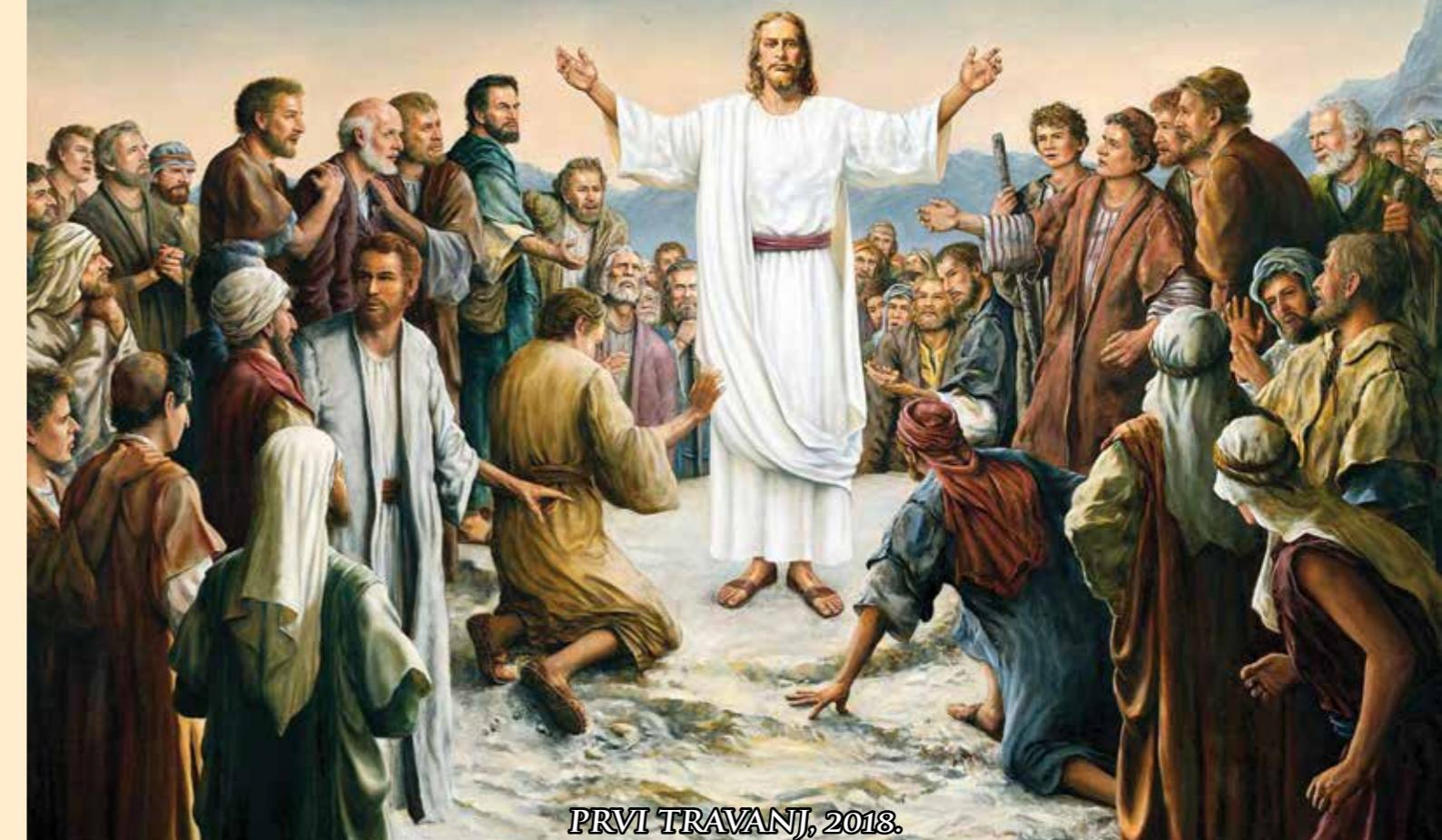

STR. / PAG. 11

SVJETSKI DAN PJESENITVA...

SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS!

The screenshot shows the official Facebook page for 'Hrvatska Grančica'. It features a large banner with the text 'Hrvatska Grančica' and a photo of a group of people. Below the banner are several news posts and interactive elements like a poll and a survey.

TVR TIMIȘOARA

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 20.04.2018., u 15.30 sati. Gledajte nas!

REDACIJA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor sef
Ivan DOBRA

Redaktori:
Lina TINCUL; Daniel LUCACELA; Slavić-Maria MUSELIN; Maria GIURCIĆA

Colaboratori:
Maria LAJCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOŠ

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
Ivan DOBRA

Urednik:
Lina TINKUL; Daniel LUCAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija ĐURKICA

Vanjski suradnici:
Marija LACKIĆ; Vlč. Davor Lukačela;
Petar Miloš

Tehnoredaktor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
327065 Carașova 22, Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 19.04.2018., od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

SUDE MI	STR. 3
STOLNOTENISKI TURNIR U VODNIKU	STR. 4-5
"SCENA KAO ULICA"	STR. 6
MANIFESTAREA "POVEȘTI DE ION CREANGĂ"	STR. 7
PRIPAJANJE ŠKOLA U KARAŠEVU	STR. 8-9
U HRVATSKOJ SE PROIZVODI NAJBRŽI AUTOMOBIL NA SVIJETU	STR. 10
SVJETSKI DAN PJEŠNIŠTVA	STR. 11
U VJEĆNOM GRADU	STR. 12-13
8 MARTIE ÎN ŞCOLILE DIN CARAŞOVA	STR. 13
OLIMPIADA LA LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ	STR. 14
PESCUITUL ÎN TIMPUL IERNII	STR. 15
UMRO JE SLAVNI FIZIČAR HAWKING	

The screenshot shows the website for 'Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj' (Uniona Croaților din România). It features a header with the logo and language selection (Romanian). Below the header are sections for news, events, and contact information. A sidebar on the right contains links to various news articles and a search bar.

www.zhr-ucr.ro

UMRO JE SLAVNI FIZIČAR STEPHEN HAWKING

BRITANSKI teorijski fizičar Stephen Hawking i jedan od najvećih znanstvenika svoje generacije umro je 14. ožujka u dobi od 76 godina u svojoj kući u Cambridgeu, objavila je njegova obitelj u srijedu u ranim jutarnjim satima.

Hawking, rođen u Oxfordu 1942. godine, završio je studij fizike na Sveučilištu Oxford, a doktorsku disertaciju iz kozmologije oborio na Sveučilištu Cambridge.

Godine 1974. postao je članom Kraljevskog društva iz Londona, jednog od najstarijih znanstvenih udruženja na svijetu, a potom profesor matematike i fizike na Lucasovoj katedri Sveučilišta Cambridge. Stephen Hawking je ponajprije poznat po doprinosima na poljima kozmologije i kvantne gravitacije, osobito u kontekstu crnih rupa, te popularnim pisanim djelima u kojima iznosi svoje teorije o svemiru. Svijet ga je smatrao jednim od najinteligentnijih ljudi na zemlji.

Najpopularnije djelo mu je znanstveni bestseler "Kratka povijest vremena" koji je zauzeo prvo mjesto na listi bestselera i tamo se zadržao rekordnih 237 tijedana. Doživotni je član Papinske akademije znanosti i dobitnik brojnih nagrada, uključujući i najprestižniju civilnu nagradu u SAD-u, Predsjedničku medalju slobode.

U mladosti je obolio od amiotrofične lateralne skleroze (ALS), paralizirajuće bolesti koja uzrokuje slabljenje tjelesnih mišića. Potpuno nepokretan, u kolicima, vremenom je izgubio i sposobnost govora, pa je s okolinom komunicirao jedino uz pomoć računalnog sintetizatora glasa. Godine 1963. postavljena mu je dijagnoza nakon koje su doktori predviđeli da će živjeti još samo dvije godine jer ova bolest ubija većinu pacijenata u prvih pet godina.

U dokumentarnom filmu iz 2013. Hawking je rekao: "Imam želju iskoristiti baš svaku sekundu svog života jer bi svaki dan mogao biti moj posljednji." Postao je veliki uzor osobama s bolestima i poteškoćama diljem svijeta zbog svoje ustrajnosti, a stručnjaci su izjavili da je njegov slučaj zaista iznimski.

Iza fizičara Stephena Hawkinga će, između ostalog, ostati pametni, zanimljivi, provokativni i duhoviti citati: "Ne bih ih usporedio sa seksom, ali traju duže", rekao je 2011. godine o znanstvenim otkrićima.

U intervjuu za New York Times 2011. godine dotaknuo se odlaska u svemir koji je bio njegov veliki san. "Uvijek sam pokušavao nadvladati ograničenja svoga stanja i voditi što puniji život. Putovao sam svijetom, od Antarktika do nulte gravitacije. Možda ću jednog dana otići i u svemir", rekao je.

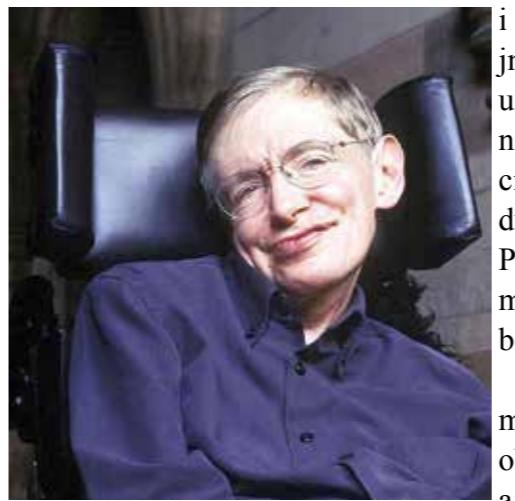
"Već sam iskusio nultu gravitaciju koja mi je omogućila lebdenje u bestežinskom stanju, ali moja je krajnja ambicija letjeti u svemir", poručio je prošle godine. "Moj je cilj jednostavan. To je cijelovito razumijevanje svemira, zašto je takav kakav jest i zašto uopće postoji", još je jedan od citata po kojima će ostati upamćen.

Engleski fizičar će ostati upamćen i po izjavama o Bogu: "Prije no što razumijemo znanost, prirodno je vjerovati da je Bog stvorio svemir. No, sad znanost daje puno uvjerljivije objašnjenje." "Religija vjeruje u čuda, no ona nisu kompatibilna sa znanosti." "Što je Bog radio prije samog postanka? Pripremao pakao za ljude koji postavljaju takva pitanja?" "Bog možda postoji, ali znanost može objasniti svemir bez potrebe za stvoriteljem", rekao je, između ostalog, 2010. godine za CNN.

Jedna stvar za Hawkinga je oduvijek bila zagonetka - žene. Kada su ga jednom prilikom pitali o čemu najviše razmišlja tijekom dana rekao je: "Žene. One su potpuni misterij."

Unatoč svjetskoj slavi, nije mu se prejerano sviđalo kada bi ga uspoređivali s Albertom Einsteinom, nazivajući takve komparacije medijskom halabukom: "Javnost želi heroje. Einsteina su učinili herojem, a sada to isto pokušavaju sa mnom, ali s mnogo manje opravdanja, rekao je svojedobno."

Ivan Dobra

PESCUITUL ÎN TIMPUL IERNII

*Iarna, pescuitul intră într-o pauză destinată atât pescarilor hoinari, cât și celor cărora
le place pescuitul staționar, mai puțin celor care pescuiesc la copcă.*

Bineînțeles, acest lucru nu înseamnă că un pescar înrăit cum sunt eu trebuie să stea numai în casă, la gura sobei. Împătimiții au întotdeauna mai multe opurtunități la dispoziție. Dar cum eu sunt adeptul pescuitului la pești răpitori, în special la salmonide, stilul acesta de pescuit mă obligă ca în cea mai mare parte a sezonului rece să stau mai mult prin casă, răsfoind revistele din anii de demult.

Sunt nevoie să menționez și faptul că lecturarea unor reviste sau publicații de specialitate îmi oferă mai multe satisfacții decât vizionarea unor emisiuni cu specific pescăresc. În anii copilăriei mele de pescar „hoinar” nu prea am avut acces la reviste de pescuit sau cărți, singura revistă de specialitate mai accesibilă a fost V.P.R., o revistă pe care o împrumutam de la vânătorii din satul meu natal.

Temperaturile optime pentru un pescuit pe timpul iernii nu ar trebui să scadă sub 0°C. La temperaturi ce scad sub 0°C peștii devin inerti și inactivi. O scădere rapidă a temperaturii apei este cel mai rău lucru posibil pe timpul unei partide de pescuit în sezonul rece. În aceste condiții, localizarea peștelui este foarte importantă, deoarece nici o momeală, fie ea cât de bună, nu va atrage peștele în locul unde urmează să pescuiești. Peștii, pe timpul iernii, află într-o apă

și la pescuitul șalăului pe Clisura Dunării. Pentru capturarea șalăilor din marea fluviu foloseam de regulă montură cu peștișor viu ori năluci artificiale asemenea celor din silicon sau plastic. Cu ficătei de pasăre și viermișori de carne prindeam pe râul Caraș multe exemplare de clean mare, iar bobitele de pâine înmuiate în lapte erau preferatele bancurilor de beldițe din râul nostru.

Cele mai bune locuri pentru un pescuit pe imp de iarnă sunt

cu temperaturi scăzute, nu prea sămăt nevoie să se hrănească. Dar dacă momeala le este prezentată în fața nasului, atunci este la fel ca și cum ai oferi unui copil mic înghețată pe o vreme caniculară.

În sezonul rece am avut rezultate pozitive la pescuitul eficient presupunând folosirea metodei cu linie fină, plută cu cârlige

zonele râurilor unde apa este lină și puțin mai adâncă, cu o adâncime de 1/1,5 m, sau în imediata apropiere a iazurilor și cascadelor naturale formate de-a lungul anilor din pietroale aduse de vînturi și ape învolburate. Un pescuit eficient presupune folosirea metodei cu linie fină, plută cu cârlige

de dimensiuni mici și lansete foarte sensibile, dar și foarte multă minuțiozitate din partea pescarului. Însă nu doar pescuitul este prioritatea pescarului pe timpul iernii. Un lucru foarte important este și întreținerea și revizia anuală a ustensilelor pescarului, a lansetelor și mulineteelor care, de atâta ori în carieră, i-au oferit amintiri și satisfacții de neuitat pe malurile unor râuri sau lacuri. Pe timp de iarnă, când am mai mult timp liber, obișnuiesc să fierb o țuică de Carașova la gura sobei și să desfac arsenalul cu ustensilele de pescuit pentru a verifica dacă nu cumva îmi lipsește ceva pentru anul care stă să vină. Tot stând la gura sobei, mai fac câteva

monturi și leg câteva ace de pescuit. Desigur, și cititul s-au recititul câtorva articole de pescuit este o alegere foarte bună pentru un pescar care vrea să se documenteze în legătură cu ultimele nouătăți în materie de pescuit. Și, bineînțeles, ca pescar hoinar ce sunt, nu-mi rămâne nimic altceva de făcut în acele zile decât să visez la marea captură, fie aceasta chiar mai mică decât ultima. Pentru că oricum ar fi, tot captură se cheamă.

Petru Miloș

SUDE MI

Pišem članak na početku Velikoga Tjedna, kada se spominjemo muke, križa i uskrsnuća gospodina našega Isusa Krista.

Pjevali smo muku u Crkvi. Kažu da onda kada se čita ili pjeva muka, svećenik ne mora držati propovijed ... jer nema ljepše propovijedi od same

muke, koju je Evangelista tako dirljivo zabilježio.

U centru je sudac, Poncije Pilat. Zbog Isusa je danas najpoznatiji sudac na svijetu. Ušao je čak i u Vjeđovanje koje molimo: „mučen pod Poncijem Pilatom...“ ali nije ušao da mu se vjeruje nego jer je on povijesno zabilježena osoba. Stvarno je postojao. A uz njega i sve ostale Ane i Kajafe dobivaju historijsku dimenziju.

Kao i svi današnji sudci ... kada je susreo istinu ... pokušava je se rješiti. I šalje Isusa Herodu. Ovaj učini isto ... i vrati mu ga. Pomiriše se njih dvoje toga dana, reče Evangelist. Da tako uvijek bude ... pomire se Amerikanci i Rusi, pomire se Mađari i Rumunji, pomire se Srbi i Turci ... ovisi samo koji je interes ... a jadnik čeka na njihovu milost.

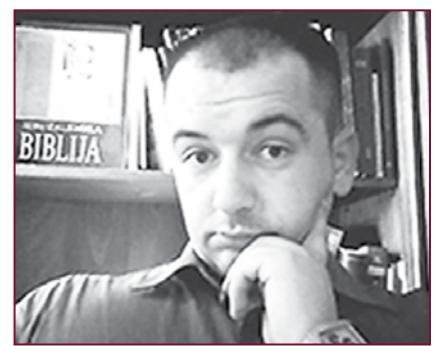
Vidjevši da mu je vraćen, ide na prijevaru i trikove: „ne moram ga Ja oslobođiti, oslobođit će ga narod! Staviti ću ga rame uz rame s Barabom krvnikom!“ Međutim, ako je vladar

ru ... i onda, nakon ponižavanja, suda nikakvoga i bičevanja reći: „pa nisam Ja kriv“ i uprati ruke. I danas, nakon 28 godina slobode, pod vikom naroda, blještavilom naslovnih stranica i galamom televizora ... teško je vidjeti realnost izbičevanih crkava, razrjeđenih obitelji, nerješenih sporova! Pogotovo ako se vjeruje ljepim i pozlaćenim lavorima, unutrašnjim ili Brisselskim deklaracijama na kraju godina koje Peru krivnju....nema te vode koja može oprati ne-ljubav...

Židovi uzvikuju o razapinjanju, čak prijete Pilatu. Vidi se da im to nije prvi zajednički posao. Onaj koji ne voli svoje i ne cijeni ono sto je vrijedno, ne zaslužuje ni poštovanje drugih!

Međutim, Isus prihvata sve ali ne bilo kako. On prihvata kao molitelj! „Molim te, prosi mi“, „Molim te da svi budu jedno“, „U ruke Tvoje predajem duh svoj“. Da poštovani čitatelji, u vjeri je spas! I ako svi nasrnu na tebe ... i ako si već tri dana u grobu ... Duh Božji otvara oči!

Na dobro vam došlo Uskrsnuće Isusovo!!!

Dr. theol. Davor Lucacela

STOLNOTENISKI TURNIR U VODNIKU

Ponajbolji karaševski stolnotenisači odmjerili su snage na amaterskom turniru u Vodniku.

Vodnik, malo lijepo naselje u općini Lupak, bio je domaćin treće edicije amaterskog stolnoteniskog turnira, natjecanje koje je na startu okupilo velik broj ljubitelja ping-pong loptice iz svih karaševskih sela. Turnir je održan u subotu 10.03.2018. god. u mjesnom Domu kulture, a organizator je bio Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj. Okupili su se na sportskoj pri-

redbi u Vodniku pripadnici svih starosnih skupina iz naših mesta jer stolni tenis je upravo omiljeni rekreacijski sport za sve generacije. Uostalom, stolni tenis aktivira za vrijeme igranja cijelo tijelo,

poboljšava opću formu i zdravlje, a smatra se jednim od najmanje opasnih sportova jer postoji veoma mala vjerojatnost da se netko od igrača ozljadi. Ova treća edicija turnira organizirana je uoči Svjetskog dana stolnog tenisa koji se svake godine obilježava 6. travnja s namjerom da se ovaj nevje-

rojatno uzbudljiv i zanimljiv sport sve više popularizira i da se što više ljudi bave tenisom.

Brojne zaljubljenike u ovaj prelijepi sport pozdravio je prije samog početka natjecanja Slobodan Gera, predsjednik Zajedništva Hrvata, te naglasio da je tenis sport koji spaja ljudе, a turnir je organiziran upravo s ciljem promoviranja zajedništva i prijateljstva posredstom sporta. "Okupili smo se svi zajedno u ovom lijepom proljetnom danu ovdje u Domu kulture iz Vodnika, koji je širom otvorio vrata ponajboljim tenisačima iz karaševskih sela. Odmah na početku želim istaknuti da se naša hrvatska zajednica iz Rumunjske može pohvaliti izuzetnom teniskom tradicijom i velikim uspjesima kroz vrijeme na jakim turnirima. Prve dvije edicije ovoga turnira organizirane su u

sportskoj dvorani Dvojezične gimnazije u Karaševu i, ukoliko je cilj drugog izdanja bila selekcija stolnotenisača za nastup i predstavljanje hrvatske zajednice iz Rumunjske na prošlogodišnjim Hrvatskim svjetskim igrama, ovo izdanje vas ponajprije poziva da putem ping-pong loptice promovirate sportski duh i učvrstite zajedništvo i prijateljstvo. Zahvaljujem našemu domaćinu Petru Lugožanu, predsjedniku lokalne vodničke organizacije ZHR-a, načelniku lupačke općine Marjanu Vlašiću, a pozdravljam s ovom prilikom i članove rukovodstva naše organizacije Đurđa Jankova iz Ravnika i Marjana Radića iz Tirola. Na kraju vas želim podsjetiti da je u stolnom tenisu veoma važan refleks, brzina ruku i mirnoća glave, a ja sam siguran da će se sve utakmice odigrati u korektnoj i odličnoj sportskoj

tru ei. În cadrul serbării au fost oferite mici daruri, confectionate special pentru această ocazie, și au fost expuse portrete ale mamelor, făcute după putere și talent de către cei mici, iar fiecare mamă a trebuit să-și recunoască portretul.

„Mama e cel mai frumos cuvânt și cel mai cald gând. E mama, care ne dă viață. Cea care pentru noi își pune viață în pericol fără să ezite. Alege să ne aducă la viață și să renunțe la tot ce era sau la ce ar fi putut ajunge pentru a ne avea. Încearcă, dorește să ne crească frumos și să imprime în sufletele noastre sentimente frumoase și lecții de viață. Ne dăruiește sufletul ei minunat, ne împrumută chipul ei frumos. Petrece nopți albe lângă noi, iar lacrimile pe care le-a vărsat sau mai urmează să le verse, vor lăsa urme pe față ei, dar ea tot frumoasă va fi. Are o răbdare nemăsurată, dar și umeri puternici care ne sprijină atunci când avem nevoie. La nevoie devine copil pentru noi și încearcă ca orice dorință sau moft să ni-l îndeplinească. Uneori ne ghicește și cele mai ascunse dorințe. Ne dedică tot timpul ei, iar copiii devin lumea ei. Ne întâmpină mereu cu zâmbetul pe buze și ne oferă pupici și îmbrățișări sincere, fără să ceară ceva în schimb. Așa sunt ele... mamele...așa că vă mulțumim, dragi mame!”, sunt câteva gânduri exprimate de educatoarea Gheră Ana Sabina.

praveghere a cadrelor didactice, elevii au desenat, au colorat, au decupat și au lipit, dovedindu-și creativitatea și dibăcia în realizarea unor felicitări pentru mamele lor. Fiecare copil și-a dus felicitarea acasă, unde a înmânat-o mamei, alături de cele mai sincere gânduri și urări.

8 Martie reprezintă un prilej de bucurie pentru toți copiii, o zi în care le pot arăta mamelor cât de mult le iubesc, le apreciază și le respectă pentru efortul depus în creșterea și educarea lor.

Maria Giurchiță

OLIMPIADA LA LIMBA SI LITERATURA CROATĂ

Vineri, 9 martie 2018, a avut loc fază județeană a olimpiadei de limba și literatura croată, organizată și desfășurată la Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat din Carașova. Din cei 10 candidați de la învățământul gimnazial și liceal înscriși la olimpiadă, au fost prezenți doar 9, dintre care, 6 candidați de la școlile din comuna Carașova și 3 candidați din comuna Lupac.

Din comisia județeană de organizare și desfășurare a olimpiadei au făcut parte inspectorul școlar general adjunct prof. Nicolăescu Constantin, în calitate de președinte, inspectorul școlar pen-

tru minorități prof. Manda Gheorghe, în calitate de vicepreședinte, profesorii corectori Miștoiu Alina, directorul Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova, Dogariu Maria, Lucacela Gh. Marian, și Lucacela B. Marian. Supraveghetori au fost prof. Baica Milena și prof. Todor Ioan-Milan.

La faza județeană a Olimpiadei de limba și literatura croată, locul I a fost ocupat de Catici Diana Maria, elevă în clasa a VIII-a în cadrul Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova, iar locul II a revenit eleviei Tincul Suzana Maria, elevă în clasa a VIII-a în cadrul acelaiași liceu. Anul acesta nici un elev nu s-a clasat pe locul al III-lea.

La aceeași olimpiadă, elevii Liceului Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova au obținut patru mențiuni, Țăran Emilia Milena, Păuță Petru Deyan și Moldovan Marian, elevi în clasa a VII-a și Cerveniac Ateya, elevă în clasa a XI-a. Mențiune au obținut și elevele Bunea Martina Anamaria, clasa a VII-a și Iovanac Miriana, clasa a VIII-a din cadrul Școlii Gimnaziale Lupac.

Maria Giurchiță

„SCENA KAO ULICA”

Međunarodni kazališni festival „Scena kao ulica“ otvorio je zavjesu u Ričici, po četvrti put od svog osnutka.

Ovaj, zasigurno, najveći godišnji kulturni događaj, koji je trajao od 25. veljače do 4. ožujka 2018. godine, okupio je poznate kazališne glumce domaće i međunarodne scene te je prikazao publici izvanredna kazališna osvrtarenja.

Ovogodišnje izdanje festivala organizirala je Multikulturalna udruga Visions of Dreams Romania i Kazalište zapad iz Ričice, uz podršku Gradske vijećnice, Županijskog odbora Karaš-severin i mnogobrojnih drugih sponzora.

Ljubitelji kazališta imali su priliku gledati razne predstave, vidjeti što danas kazalište predlaže modernom gledatelju, koja sredstva koristi u prenošenju poruka i emocija te, žašto ne, usporediti ih s predstavama što se izvode na domaćoj sceni i utvrditi nivo ričičkog kazališta u odnosu na druga kazališta u Rumunjskoj ili u regiji.

Tijekom ovog bogatog kulturnog tjedna Ričica je ugostila prestižna kazališta i vrhunske glumce. Odigrano je svega deset predstavi, od kojih spominjemo: „Iaacovi i Ledental“, kazališta Zapad iz Ričice; „Absolut!“, kazališta Act iz Bukurešta; „Fiddler na krovu“, kazališta Regina Maria iz Oradeae i „Bez glave“, kazališta Sart.

Međutim, što nas najviše raduje jest prisutnost hrvatskog kazališta i ponovni susret s majstorom Potočnjakom na ričičkoj sceni, s još jednom magistralnom izvedbom monodrame „Nebo nad Za-

grebom“ u režiji Miroslava Međimorca, jednog od najznačajnijih hrvatskih kazališnih redatelja druge polovine dvadesetog stoljeća.

„Nebo nad Zagrebom“ je priča nadahnuta iz stvarnosti za vrijeme Drugog svjetskog rata, o vjenčanju zagrebačkog arhitekta i njemačke glumice židovske nacionalnosti koja je u Zagreb stigla sa svojim bogatim suprugom, također njemačkim Židovom. Međimorec je arhitekta Janka Žnidarića prikazao kao tipičnog predstavnika zagrebačkog građanstva koji se nije opredijelio ni za fašiste ni za komuniste, nego je želio uživati u životu u kojem nije bilo mesta za političke angažmane dok je uživao u alkoholu, kockanju i ljubavi prema brojnim lijepim ženama sve dok se nije fatalno zaljubio u židovsku glumicu.

Čekamo vas opet, majstore Potočnjaku!

Daniel Lucacela

Pjesma Horvatska domovina, autora Antuna Mihanovića, prvi je put objavljena 14. ožujka 1835., u desetom broju časopisa Danica, čiji je pokretač bio slavni jezikoslovac Ljudevit Gaj. Horvatska domovina prvi put javno je izvedena 1861. godine, a za hrvatsku himnu prihvaćena je 1891. godine.

Uglazbio ju je Vinkovčanin Josip Runjanin, a ukajdio ga je, veoma točno, učitelj pjevanja i organist pravostolne crkve u Zagrebu Vatroslav Lichtenegger. Što predstavlja Mihanovićeva pjesma za Hrvate, možda je najslikovitije opisao književni povjesničar Antun Barac: „U njoj je pjesnik sabrao sve što se od nas ne da otkinuti dok živimo kao narod što će uvijek oživljavati i buditi naša rodoljubna čuvstva.“

Daniel Lucacela

SVJETSKI DAN PJESNIŠTVA U VJEĆNOM GRADU

21. OŽUJKA 2018.

Dana 21. ožujka, prvoga dana proljeća, obilježava se Svjetski dan pjesništva (engl. World Poetry Day) s ciljem promoviranja čitanja, pisanja, objavljivanja i poučavanja poezije diljem svijeta.

U jedno se nastoji promovirati dijalog među kulturama, komunikacija i mir. Ove se godine ovaj događaj održava u Rimu, Vječnom gradu, pod pokroviteljstvom Talijanske nacionalne komisije za UNESCO i Predstavnika Europske Komisije u Italiji u suradnji s prestižnim talijanskim institucijama: Federazione Unitaria Italiana Scrittori (Društvo pisaca Italije), Casa delle Letterature (Kuća književnosti) i Conservatorio di Musica Santa Cecilia (Glazbeni konzervatorij Santa Cecilia).

Pozvano je 15 pjesnika, među kojima posebno spominjemo Luku Paljetka iz Hrvatske i Anu Blandianu, rumunjsku pjesnikinju iz Temišvara. Ostala su pjesnička imena pozvana na ovu proslavu: Elke Laznia (Austrija), Ivaylo Dimanov (Bugarska), Jan Wagner (Njemačka), Davide Rondoni (Italija), Krzysztof Koehler (Poljska), Nuno Júdice (Portugal), Mila Haugová (Slovačka), Miljana Cunta (Slovenija), José Luis Piquero (Španjolska), Jesper Svenbro (Švedska), Michael Stauffer (Švicarska), Ömer Erdem (Turska) i Ádám Nádasdy (Mađarska).

Podsetimo naše čitatelje, a posebno naše učenike, da je Luko Paljetak, hrvatski književnik i akademik, rođen u Dubrovniku gdje je završio Učiteljsku školu. Na Filozofskom fakultetu u Zadru diplomirao je kroatistiku i anglistiku, a u Zagrebu doktorirao je na Filozofskom. Pjesnik, prevoditelj, kazališni i likovni kritičar, redatelj, feljtonist, ese-

jist, pisac za djecu, dramski pisac. Živi u Dubrovniku, urednik je i tajnik uredništva istoimenog časopisa „Dubrovnik“. Među njegovim se pjesničkim zbirkama posebno moraju spomenuti „Ledomat tata“, „Roda u drugom stanju“, „Lavice na kavi“, Priče iz male sobe“ i druge. Njegove su pjesme šaljive i smiješne što posebno oduševljava čitatelje, pogotovo najmlađe.

Rodena Temišvarka, Ana Blandiana, jedna od najpoznatijih rumunjskih suvremenih pjesnika (pravo ime Otilia Doina Rusan, rođena Coman), piše ljubavnu i meditativnu liriku, prozu i eseje. Objavila je više zbirki pjesama: Prvo lice množine (Persoana întâia plural, 1964), Ranjivo stopalo (Călcâiul vulnerabil, 1966), Treća tajna (A treia taină, 1969), Pjesme (Poezii, 1974) i dr. Osim poezije piše i fantastičnu prozu Četiri godišnja doba (Cele patru anotimpuri, 1977), Nacrti za prošlost (Proiecte de trecut, 1982), Za andelima (La cules de îngeri, 1998) i dr. Pisala je i stihove za djecu i eseje. No, pisala je i fantastičnu prozu, Četiri godišnje doba (Cele patru anotimpuri, 1977, 2001) i Projekti iz prošlosti (Proiecte de trecut, 1982, a godine 1992). Objavila je roman Ladica s aplauzama (Sertarul cu aplauze). Njezine su pjesme prevedene na više svjetskih jezika. Kako je ulaz slobodan, vjerujemo da će za ljubitelje pjesništva, koji se 21. ožujka zateknu u Rimu, susret sa spomenutim piscima biti užitak za uši i dušu.

Maria Lačchici

U HRVATSKOJ SE PROIZVODI NAJBRŽI AUTOMOBIL NA SVIJETU

Svi znaju da Hrvatska ima prekrasnu obalu, sjajne nogometnike i sportaše općenito.

No da Hrvati proizvode automobile najmanje je bilo poznato širem građanstvu sve do 2011. godine, kada se u domeni najsufisticiranije industrije pokazao Mate Rimac, kome su se počela otvarati vrata globalne automobilske pozornice.

Od 6. do 18. ožujka ove godine, u Ženevi, na najznačajnijem automobilskom salonu na svijetu, predstavile su se čak 110 svjetskih i europskih premijera novih automobila. Jedna od zvijezda salona bio je hrvatski supersportski električni automobil Rimac Concept Two, druga generacija najbržeg automobila na struju na svijetu. Riječ je o nasljedniku Rimčevog Concepta One, električnog hiper-automobila s 1088 konjskih snaga kojeg su nahlvalili mnogi svjetski auto-magazini.

Mate Rimac, osnivač tvrtke Rimac Automobili rodio se je 1988. godine u Livnu, u Bosni i Hercegovini. Kao student, nakon što je zaradio nagradu od 15.000 kuna na natjecanju za najbolji poslovni plan na svojim veleučilištu VERN, kupio je BMW E30 te vozio drift, drag i druge utrke s njim. Nakon što je benzinski motor tijekom jedne utrke eksplodirao, odlučio je dodati mu električni pogon. Rad na tome projektu započeo je u garaži njegovih roditelja u Samoboru, a nakon što je svoj stari BMW e30 konvertirao u potpuno električni automobil, s njim je srušio 5 FIA i Guinnessovih rekorda za najbrže ubrzavajuće električne automobile.

2009. godine, u dobi od 21 godine, Mate osniva tvrtku u gradu Sveta Nedelja, pored Zagreba, te planira ostvariti svoj san o proizvodnji najsnažnijeg i najbržeg automobila na svijetu, i to u Hrvatskoj, zemlji u kojoj automobilska industrija do toga trenutka nije postojala. Dvije godine

kasnije njegov Concept One predstavljen je na sajmu automobila IAA u Frankfurtu.

Početkom 2013. godine isporučen je prvi primjerak ovog automobila, što ga čini prvim automobilom koji je Hrvatska kao država proizvela i izvezla. Bilo ih je svega osam.

Novi model nema nijedan zajednički dio s Concept-Oneom. Riječ je o potpuno novom automobilu i platformi. Za razliku od Concepta One, koji do 100 km/h ubrzava „za samo 2,8 sekundi“, Concept Two je znatno jači i brži automobil. Novi električni hiper-automobil ima čak 1914 konjskih snaga, opremljen je baterijom kapaciteta 120 kWh, a do 96/km/h ubrzava za nevjerojatnih 1,85 sekundi.

Concept Two ima četvrtu razinu autonomne vožnje, što znači da vozilo može samostalno voziti bez potrebe za intervencijom vozača, odnosno u slučaju izostanka ljudske intervencije vozilo intervenira samostalno.

Rimac Automobili, tvrtka koja je počela u garaži sa samo šest zaposlenih. Danas broji više od 250 zaposlenih i osim najsnažnijih supersportskih automobila na svijetu, proizvodi komponente za renomirane svjetske proizvođače električnih vozila.

Daniel Lucacela

MANIFESTAREA „POVEȘTI DE ION CREANGĂ”

Marți, 6 martie 2018, Școala Generală nr. 2 din Carașova a organizat, în colaborare cu Biblioteca Comunală Carașova, activitatea cultural educativă cu tema „Povești de Ion Creangă”.

Manifestarea a fost prilejuită de împlinirea a 181 de ani de la nașterea lui Ion Creangă, cel care, prin operele sale, a fermecat copilăria a zece de generații.

Prezentarea vieții și a operei marelui povestitor a fost făcută de bibliotecarul, prof. Iacob Domaneant, care a subliniat importanța creației lui Ion Creangă, cel care a fost, este și va rămâne un dascăl pentru toți copiii. Astfel, elevii, împreună cu bibliotecarul și cadrele didactice, au călătorit în lumea povestitorului din Humulești, prin vizualizarea desenului animat „Ursul păcălit de vulpe” și „Pupăza din tei”, iar cei mici, preșcolarii, au desenat personaje din povestea „Ursul păcălit de vulpe”. A fost amenajată și o expoziție cu volumele lui Ion Creangă, s-a discutat despre copilăria și năzbâtiile scriitorului și, desigur, despre operele, poveștile și basmele pline de haz și aventuri.

Scopul manifestării a fost de a-i familiariza pe elevi cu poveștile și operele literare ale lui Creangă, precum și de a le deschide apetitul pentru citit. Pentru că lectura și cărțile dezvoltă imaginația și creativitatea, ajută la înțelegerea emoțiilor, antrenează memoria, atenția și concentrarea, îmbogățesc vocabularul cu noi cuvinte, transmit valori și largesc orizonturi.

Îndrăgitul povestitor s-a născut la data de 1 martie 1837, la Humulești, și a decedat la Iași, pe 31 decembrie 1889. Recunoscut datorită măiestriei basmelor, poveștilor și povestirilor sale, Ion Creangă este considerat a fi unul dintre clasicii literaturii române, mai ales datorită operei sale autobiografice „Amintiri din copilărie”, atât de citită și cunoscută de toți românii. „Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la Humulești, la stâlpul hornului unde legă mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâtele jucându-se cu ei, la prichiciul vătrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copacel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoraca, și la alte jocuri și jucării

Foto: Iacob Domaneant

pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! Si, Doamne, frumos era pe atunci, căci și părintii, și frații și surorile îmi erau sănătoși, și casa ne era îndestulată, și copiii și copile megieșilor erau de-a pururea în petrecere cu noi, și toate îmi mergeau după plac, fără leac de supărare, de parcă era toată lumea a mea!...”

Citind poveștile lui Ion Creangă, copiii cunosc numeroase figuri din viața satului: oameni buni și răi, harnici și leneși, cinstiți și necinstiți, optimiști, veseli, glumeti, dar hotărâți să lupte pentru o viață mai bună. Întreaga operă este presărată cu proverbe, zicători și expresii populare, care îmbogățesc vorbirea copiilor și-i fac să pătrundă în tainele limbii materne și în comorile înțelepciunii populare. Creangă înseamnă cultură, creație și respect pentru valorile spirituale și nu în ultimul rând, tradițiile poporului român. Eu nu cred că există copil în lumea asta care să nu fi auzit de Capra cu trei iezi, Punguța cu doi bani, Pupăza din tei, Ursul păcălit de vulpe și-a.

Petrecându-și întreaga viață printre copii, marele povestitor a cunoscut preocupările și preferințele lor și de aceea a reușit să creeze pentru ei povești care să-i atragă, dar, în același timp, să-i educe și să-i instruiască. Unele replici au devenit memorabile, iar proverbele și zicătorile din operele sale constituie un adevărat material educativ, Ion Creangă reprezentând o carte indispensabilă în cultura generală a oricărui copil.

Maria Giurchiță

PRIPAJANJE ŠKOLA U KARAŠEVU

Počevši sa školskom godinom 2018.-2019. svi učenici iz Karaševa će početi nastavu isključivo u zgradu Dvojezične rumunjsko-hrvatske gimnazije.

Radi velikog deficitu i da bi se uštedjelo na novcu, odlučeno je zatvaranje školske zgrade tzv. Donje škole i djelomično zatvaranje školske zgrade u centru sela, s time što će u ovom drugom objektu i nadalje funkcionirati vrtić. I jedna i druga područne su škole iz Karaševa koje već dugo vremena djeluju u sastavu Dvojezične gimnazije. Zbog nedovoljnog broja učenika u objemu školama se je zadnjih godina izvodila kombinirana nastava, to jest nekoliko učenika iz jednog razreda slušali su zajedno nastavu s nekoliko učenika iz drugog razreda pa čak i trećega, ovisno o tome kako su razredi bili iskombinirani.

Premještanjem učenika u zgradu Dvojezične gimnazije racionalizirat će se troškovi, smatra ravnateljica gimnazije, jer je preskupo i nepotrebno imati na jednom malom prostoru toliko malih škola. Međutim, učenici od prvog do četvrтog razreda neće dobiti ništa jer će biti i nadalje primorani pratiti nastavu u specifičnim uvjetima, u kombiniranim odjeljenjima od dva ili tri razreda u istoj učionici, gdje svakome razredu pripada svega 15 minuta od predviđenih 50 minuta u normalnim okolnostima. Preostalo vrijeme

kombiniranom odjeljenju u kojemu su bili učenici svih razreda od prvog do četvrтog. Takva nastava u Jabalču je trajala sve do prije nekoliko godina, kad se škola zbog nedostatka dovoljnog broja učenika za formiranje razreda zatvorila, a neki učenici su затim došli u karaševsku školu, gdje su se opet suočili s manama omražene kombinirane nastave, dok su se drugi, istina, malen broj, naprsto orijentirali za neke škole iz obližnjeg grada Ričice. Kombinirana nastava

u svim našim mjestima i prijelazne škola posljedica su negativnog prirodnog prirasta i masovnog iseljavanja ljudi u zemlje Europe, prije svega u Austriju i Njemačku, gdje vide svjetlijije ekonomski perspektive i bolju budućnost.

Ne tako davno, sve do devedesetih godina prošloga stoljeća, bilo je znatno drugačije u našim školama. U Karaševu je u to

doba bilo preko dvadeset učenika u svakom razredu, kao posljedica spletne pozitivnog prirodnog prirasta i odluke komunističkog režima o zatvaranju granica. Svi su ljudi bili na okupu, granice su bile zaborakadane, svi su ljudi imali mnogo djece. Jer, na kraju krajeva, ljudi u svojoj državi i mjestima gdje žive može održati ili jedan diktatorski režim kakav je bio u nas do 1989. godine ili pak kulturni nivo sredine u ko-

učenici će pokriti individualnim radom i pokušati ostati koncentrirani sve dok u istoj učionici učiteljica podučava učenike drugih razreda. Kvaliteta izvođenja nastave neće biti ničim poboljšana, to je izvjesno, isto kao što je izvjesno da nijedan učitelj ne mora biti zabrinut da će ostati bez posla.

U karaševskoj općini kombinirana nastava je bila u modi u Jabalču, gdje je jedna učiteljica predavala

joj dotični ljudi žive, odnosno vitalnost zajednice da sprječi iseljavanja i sposobnost asimiliranja potencijalnih pridošlica. Odnos broja rođenih i broja umrlih u jednom periodu ne može nam pružiti objektivnu sliku demografske evolucije zajednice ako ne uzmemos obzir i broj iseljenih u tom istom periodu.

Nakon pada komunističkog režima broj školske djece u Karaševu postepeno se spustao da bi se stiglo do situacije kakva je danas. Iz naših mesta se više ne odlazi kao devedesetih godina prošloga stoljeća, kad su odrasli išli na privremeni rad u Hrvatsku i uvjek su se vraćali svojim obiteljima. Sada odlaze čitave

obitelji, i mladi i stari, s kristalno jasnim i preciznim ciljem da se ne vrte nikada. Ili, eventualno, kad uđu u penziju. Da su bili naši smisao života ovdje, u svojem mjestu, ne bi im bilo ni na kraju pameti otici drugdje. Naša zajednica je pala na iznimno važnom postkomunističkom ispitu, nakon što su se otvorile granice, kada nije manifestirala dovoljnu vitalnost da zaustavi svoje ljudi i određenu privlačnost da asimilira druge. I to je čista istina. Demografiju održava dobra ekonomski perspektiva, više od broja porodaca, a u nas nema investitora, nema radnih mesta, a i plaće, onoliko koliko jesu, doista su skromne. Uostalom, svaka zajednica ima iseljenike i useljenike po vlastitoj mjeri, ekonomskoj i kulturnoj, i onakve ljudi kakve zaslužuje.

U konstelaciji snaga kakva je u Karaševu,

nije nikakvo iznenadenje ili čudo da nam se zatvaraju škole. Obje škole su možda mogle funkcionirati još koju godinu, isto kao što će deveti razred Dvojezične gimnazije funkcionirati i u školskoj 2018.-2019. godini unatoč nedovoljnog broju učenika za formiranje razreda, a samo zahvaljujući naporima predsjednika Zajedništva Hrvata Slobodana Gere za održavanje

Dvojezične gimnazije i velikoj dozi dobre volje Ministarstva obrazovanja Rumunske kada su u pitanju manjinske škole.

Međutim, više nije niti toliko važno kako će biti u narednoj školskoj godini, koliko je važno što će biti nešto kasnije, u bliskoj budućnosti. Prema svim indicijama, stvari će ići samo nagore, postoji imantni rizik da se u sljedećim godinama iskombiniraju razredi od petog do osmog i definitivno zatvore razredi srednje škole Dvojezične gimnazije, koja je tek prošle godine ušla u mladu zrelost i proslavila dvadesetu obljetnicu od osnivanja. Županijski Školski inspekto

spkorat ima svoju strategiju i gleda kako uštedjeti, ne zanimaju ga naši problemi i prioriteti.

Gašenje škola u malim mjestima potencira odlazak ionako malobrojnog stanovništva iz ruralne sredine u urbane ili negdje drugdje te dovodi u pitanje samu egzistenciju mesta. Jer škole su u malim mjestima poput oaza u velikim pustinjama, osmijeh školske djece animira selo kao voda pustinju. Naša je velika sreća što još uvijek imamo Dvojezičnu gimnaziju.

Ivan Dobra